ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“:
на годину: . . ф. 12 или 30 дин.
на по године: . ф. 6 или 15 дин.
на четврт године: ф. 3 или $7^1/_2$ дин.

Поједини бројеви стају 10 нов

ОГЛАСИ
рачунају се 6 нов. од реда ситних слова.
За жиг се плаћа сваки пут 30 нов.

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
на целом табаку
уторником, четвртком и суботом

Претплата и огласи шаљу се на администрацију, а рукописи
уредништву „Браника“ у Нови Сад.

Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући г. А. Пајевића, у дунавској улици.

Рукописи се не враћају.

Број 73. У Новом Саду, у уторак 27. јуна (9. јула) 1895. Год. XI.

Позив на претплату.

Крајем овога месеца истиче претплата свима оним нашим претплатницима, који су се на прву половину године, или на другу четврт, односно до краја јуна о. г. на наш лист претплатили.

Позивајући своје досадање претплатнике, а и осталу српску публику на нову претплату, дајемо од своје стране уверење, да ћемо се као и до сада, тако и од сада трудити, да наш лист, колико год скромне околности наше малене читалачке публике то допуштају, одржимо на висини савременог новинарства. А родољубива цел, ради које је „Браник“ покренут — јамчи за родољубивост и самосталност политичног правца овога листа.

Претплатна је цена „Бранику“:
На годину . . . 12 фор. или 30 дин.
На по године . . 6 фор. или 15 дин.
На четврт године 3 фор. или $7^1/_2$ дин.

А може се претплатити и месечно Месечно стаје „Браник“ 1 фор или $2^1/_2$ дин.

Претплата се шаље поштанском упутницом на Администрацију „Браника“.

У Н. Саду, 18. (30.) јуна 1895. год.

Издаватељство и уредништво „Браника“.

НОВО МИНИСТАРСТВО У СРБИЈИ.

После дугих порођајних мука склопљено је ново министарство у Србији. Криза се нагло јавила, али није тако брзо свршена. Било је повуци и потегни. Кабинет Николе Христића био је већ сазвао народну скупштину, којој је хтео да поднесе нов предлог о конверзији дугова.

Али тек што се скупштина сазвала, Никола Христић поднесе оставку. Као разлог, зашто подноси оставку, навео је то, што краљ непрестано води преговоре с радикалима, те се тиме ствара несигурност и слаби се углед владин. Пошто чича Никола никако није хтео да повуче своју оставку, ма да је краљ захтевао, то су отпочети преговори на другу страну. Бечки посланик Ђока Симић требао је да склопи коалицијоно министарство из свију странака. Радикали се испрва упустили у преговоре, али доцније су одустали, јер су се по свој прилици надали, да ће краљ бити принуђен да доведе чисту радикалну владу. Краљ то није хтео, него се обратио напредњацима, који се такођер испрва опирали: тражили су гаранције, да ће остати бар две године на власти. После дугих разговора једва се склопи напредњачка владавина са Стојаном Новаковићем на челу.

Међутим док се ови преговори водили, народна скупштина се састала и чека нову владу, да јој се прикаже. Нов кабинет овако је састављен: *Стојан Новаковић* председник министарства и министар спољних послова, *Стеван Д. Поповић* министар финансија, *Арон Нинчић* министар унутрашњих послова, *Драгутин Франасовић* министар рата, *Михајло Петковић* министар грађевине и заступник министра народне привреде, *Димитрије Маринковић* министар правде и *Живојин Симић* министар просвете и црквених послова.

Нова влада је чисто напредњачка. Кад радикали нису хтели да уђу у коалицијоно министарство, онда је морала наступити партијска владавина и коцка је пала на напредњаке, који бајаги имају у скупштини већину, а у ствари добро су дошли краљу с тога, што су му по својих назорима најближи.

Најважнија личност у новоме кабинету, то је сам министар председник. Стојан Новаковић био је више пута министар у разним кабинетима. Први пут био је министар у првом Ристићевом кабинету, 1873. године, и тада му је било тек 30 година! Отпочео је своју политичку каријеру као либерал. Његово постављање је у своје време начинило сензацију, јер је Ристић тада обишао своје старије пријатеље као Стојана Бошковића, Јована Бошковића, Алимпија Васиљевића, те је управу просветне струке предао младоме Новаковићу. Али као да млади министар није био одан своме вођи, јер после Ристићевог пада, Стојан Новаковић на кратко време остави либералну странку и Ристића, прими се министарства у једном конзервативном кабинету, и доцније је био међу оснивачима напредне странке, те кад је Ристић 1880. године по други пут пао, и кад се склопило прво напредњачко министарство, Стојан Новаковић био је министар просвете, а доцније је примио портфељ министарства унутрашњих послова. Кад су напредњаци сишли с политичке позорнице, Стојан Новаковић послан је у Цариград за посланика, где је био неколико година, за тим је био стављен у мир, а у последње време био је председник државног савета.

Као министар просвете, Новаковић је истина и користио својој струци, али се често пребацивао; његова насилничка, необуздана природа више пута је избијала и квара наносила. Треба само да се сетимо шта је радио с митрополитом Михајлом! Енергија, кад се неумесно употребљава, више квара наноси, него млитавост, која пушта да се ствари својим током развијају. Али се Новаковићу мора признати способност и савесност у јавној служби. Он је један од најбољих и највреднијих књижевника и научењака српских. Најважније му је деловање у Цариграду, где је врло много урадио за српску ствар. Његовим заузимањем подигнуте се многе српске школе у Македонији и Старој Србији и врло окретно и вешто је сузбијао бугарску пропаганду, ма да му је посао тешко падао, јер је порта у оно време у својој заслепљености нагињала Бугарима а цариградска патријаршија опет није хтела да допусти Србима словенско богослужење, те их је тако рећи терала у Бугаре. Тај рад Новаковићев ценио је и Јован Ристић, те га није кретао из Цариграда и подржавао га је према радикалима, док је год могао.

Ми смо се задржали код министра-председника, јер ће он новом кабинету не само давати *шин*, него ће му бити и *душа*. Већина других министара слабо је позната. Да их споменемо. Ђенерал Франасовић спада у рад оних салонских ђенерала, који се више баве политиком, него војском. Иначе је одан династији Обреновића, и он је краљу Милану спасао живот, кад је оно Илка Марковићка у цркви пуцала на њега. Он је Илки гурнуо руку, те је метак промашио Арон Нинчић је био добар адвокат, а у последње време председник апелације. Маринковић је више пута био министар, хвале га као способног јуристу, и међу напредњацима игра важну улогу. Стеван Поповић је пређе био педагог, те је као такав у последњем напредњачком кабинету био министар просвете, доцније се бацио на финансије. Он је једини из кабинета Николе Христића примљен у Новаковићев кабинет, те се по томе може узети, да ће и нова влада примити нову финансијску погодбу, која је учињена у Карлсбаду. Петковић је добар стручњак у железничкој струци, био је некад професор на великој школи, али је био и референт у народној скупштини, кад се претресао железнички уговор с Бонтуом, те је од оног времена остао у рђавој успомени. Живојин Симић је педагог, писао је неколико философских расправа, али никад није стајао у првим редовима. Ово је кратка карактеристика нових министара.

Задатак нове владе биће да одобри или одбије финансијску погодбу, која је склопљена у Карлсбаду. Ми не знамо каква је та погодба. Да не ће бити лака, то можемо мислити, јер Србија није била у стању да исплати јулски купон, а у таким околностима дабогме, да државни кредит не може бити — јефтин. *Но главно је, да се очува суверенитет земље, да Србија у својим финанцијским условима не допусти контролу својих кредитора.* Такав удар тешко једна држава отрпи. Боље и веће терете сносити, него ово понижење, које би у будућности могло бити кобно.

За сад још не можемо говорити о унутрашњој политици новог кабинета, док не видимо, какво ће његово држање бити у финансиском питању, које је у овај мах за Србију главно.

Што се тиче спољне политике, то ће Стојан Новаковић после свог искуства у Цариграду по свој прилици бити добар. Ми се надамо, да ће он у македонском питању бранити српско становиште. *Но за шо му је нужно, да се излечи од старе заблуде и да потражи пријатељство Русије.* Стара напредњачка спољна политика претрпела је страшан пораз. Стојан Новаковић имао је прилике да се увери, како су напредњаци били на кривоме путу, ослањајући се на Аустрију.

Међутим Србија је пала на тако ниске гране, да јој пре свега треба тихога рада и мирног развитка. *Ма каква влада, која би се неко време утврдила, била би боља од ових вечитих тргавица.* Најгоре су ове непрестане мене, ово непрекидно трошење појединих политичара, ово вечито мењање система, пре него што се потроше. Данас се с престола виче на радикале, склапа се влада против њих, а после неколико месеци за леђима владиним воде се преговори с радикалима. А тако исто је и обратно с

ЛИСТАК

ДО СМРТИ ЖЕНА.

(Фрања Херцег.)

Пре две године у великој, раскошно намештеној ручаоници славили смо Олгин имендан. Сећам се добро: по ручку седели смо нас двоје, ја и лепа Олга сами. Она је правила цигарете, а ја сам их готове у кутију слагао.

Муж њен, мало напит, са малом Емом Тарјановом шапутао је тамо на доксату. Лакрдисао је с њоме, а њен весели смех разлегао се у тихој ноћи.

Други гости, или су у салону покрај каве проводили време, или уз лаку свирку гласовира ваљку играли. Лепа домаћица Олга са уживањем је пратила звуке гласовира, лагано њихајући главом по такту, и тек по који пут би крадимице погледала на мужа. Није ме ударила по руци, ако сам јој случајно, дохватајући од ње цигарете, малене, нежне прстиће додирнуо...

Данас у цркви одстојасмо њен имендан. Кроз бојадисане готске прозоре продирали су унутра љупки зраци летњега сунца и одагнали мрак, што је над олтарем лебдео. Мртва тишина овладала црквом, коју би по који пут тихи глас свештеника само прекинуо.

Напред седеле старе госпе и сродници у тешким, црним хаљинама. Међу њима видео сам и здрав, црвен врат мужа њеног. Натраг беху пријатељице покојничине и неколико његових пријатеља.

Врата црквена залупише. По камену чуло се цврчање лаких женских ципелица, а затим се указа малена женска прилика. Нешто уплашена од жагора, што га је произвела, погледала је брзо у наоколо, у тренут је проучила не маран, расејан израз на лицима осталих, па се неприметно спустила на клупу. За време целог парастоса видео сам само леп, бео врат Еме Тарјанове.

Ја сам стојао са свим натраг са старим лекарем испод неке од плаве свиле начињене заставе. Задубљен у мисли, као да несам у цркви био, тако занет бејах. Сусед мој, лекар, од досаде се час о једну, час о другу ногу ослањао. Сирота покојница, када би видела, како се непристојно, некаваљерски понашамо на парастосу њену, зацело би нам замерила!

Застидео сам се мало, побожнији хтедох бити, опомињах се у памети својој најстрашнијих мука мученика хришћанских, — но све узалуд. Увек ми једна, те једна слика излазила пред очи. Сирота покојница у плавом, са белим чипкама искићеном, покућном оделу, са великим махањем црвене своје махалице, и плавим, меким увојцима над ниским челом њеним. Опомињао сам се и њених заједљивих речи и досетака, што их са осмехом чинила на рачун Тарјанових госпођица, и ваљке, последње ваљке, што ће је самном играти...

Свако сам после подне одлазио у летњиковац, болеснику у походе. Више пута састао сам се у путу са старим лекарем.

— Но? Употребљавали креозот?

— Шеретлук, обмана, пропуштао би по кадикад. Сва наша *наука и вештина* — (ове би речи чудноватом горчином умео исказати), — није ништа друго него обмана, заваравање... Човек тамо стоји, види, гледа болесника, срце му плаче, а помоћи не може...

Затим би спуштене главе одгегао даље.

Болесник је тамо седео у столици љуљашци, на тераси, а покрај ње књиге и листови. Када би ме угледала, насмејала би се, и руку ми пружила.

— Како сте, Иване?

— Хвала на питању, добро. А ви?

— Здрава сам, но лена сам, да се обучем. Већ више од месец дана не беше на мени мидера, — али ви се у то не разумете. Страшна мора да сам у овом оделу, зар не?

Коса јој лепо усчешљана беше, руку, на коју је много полагала, рукавицом је покрила, а рекао бих, да на лицу и пудера мало имађаше.

Знао сам да не сме много говорити, с тога сам је ја забављао. Причао сам јој разне сплетке, говорио јој новости варошке и удварао јој се. Ако би јој поласкао, зажмирила би, а ако би какву рђаву реч бацио на Тарјанове госпођице, сретна беше.

Једном ми рекла:

— На зиму ћемо се опет проводити.... Заједно ћемо одлазити на забаве... Играћемо увек другу четворку, на сваком балу... Ох, како с вама волем играти!...

Дали смо једно другом руку, да ће тако бити. Она би се тада за усну угризла, а ја би се насмешио. Прозрео сам је; знала је, на извесно је знала, да се неће више на овом свету проводити, да забаве неће више походити.

Када јој се стање на горе окренуло, варала је тада и себе и свет. Са највећом брижљивошћу облачила се, наредбе чинила, хаљине за забаве шити дала, на листове се претплаћивала, а добро је знала, да ће јој све узалуд бити. Тајила је своју боп врло брижљиво. Да је доње стојало, зацело би отишла куда; склонила би се у најтајније куте, само да смрт избегне...

Неки пут би сањалица постала.

— Ако кадгод умрем, рекла ми једном, не бих волела, да се то деси у доба кишовито, тада скоро нико не долази на сахрану човеку...

— Шта би ви чинили, ако ја умрем? питала ме другом једном приликом.

— Умрьо бих за вама, рекао сам јој учтиво.

— Не лажите!

Да сам је даље уверавао, сигурно би поверовала мојим речима, да би то збиља учинио — ако не из другог узрока, а оно само зато, што би тада Тарјанове госпођице једног играча мање имале.

Једном држала у руци неку нову свеску песама.

Ох, зашто тако касно,
Кад лишће с дрвета пада,
И тице одлазе југу,
Да сам те познала млада?
Зашто те не познах пређе,
Кад лепши сијаше дани,
Цвећем и сунцем среће
Кад бише обасјани?

либералима и напредњацима, кад су радикали на влади. Непрестано се изигравају и партије и поједини људи, а земља пати и пада из једне крајности у другу. Која држава може издржати, да се сваке године мења систем?! И много већа и снажнија држава подлегла би таким експериментима. Краљ Александар заборавља, да ова политика изигравања једаред може изгубити своју снагу. Наједаред може остати — **сам**. Може му се случити, да се не нађе нико од бољих да понесе тешко бреме владавине, кад зна, да га на по пута чека изненађење, да га круна на по пута може оставити.

При овој данашњој кризи краљ је могао имати предосећај усамљености. Либерали су још пре по године рекли, да се владавине за сад никако не примају; радикали су истина водили преговоре с Ђоком Симићем о коалиционом министарству, али ми мислимо, да су они то чинили само с тога, да се кабинет Николе Христића онемогући, те да краљ буде принуђен, да владу састави из чистих радикала. Краљ то није хтео, или смео, и једва је могао напредњаке намолити, да се приме владавине, па и ту су напредњаци тражили гаранције, да ће се оставити бар две године на миру. Краљ је већ био у теснацу, и да га нису прихватили напредњаци, морао би се предати на милост и немилост радикалима.

Од овог изигравања треба краљ да се одвикне, јер то је и на штету земље, а на крају крајева и на штету самог престола.

Но и политичке партије у Србији треба бар у једноме да се сложе: у **поштовању политичког морала** Док год свако насеље у Србији нађе заступнике своје, док год све политичке партије не буду поштовале заједничке светиње, које не могу бити предмет трговања, док год краљ не стекне уверење, да се политичке партије не могу изигравати као нека деца — донде ће ово стање у Србији трајати. Ту је извор целоме злу. Наше је најдубље уверење, да је у оваким околностима свеједно, били напредњаци, либерали, или радикали на влади. Сви ће они грешити, сви ће се пре времена истрошити, и увек ће се наћи ко ће их заменити. Али кад би краљ знао, да за гажење устава не може наћи помоћнике, кад би знао да се једна странка не ће примити владавине, док не види, да су се противници заиста истрошили и да она има у себи снаге, да државне послове с успехом обавља — онда не би биле ни ове трзавице. Овако је све могуће, јер за сваки посао нађе се по једна партија, да се упрегне, и то тако иде, док не наиђе ново питање, код ког опет друга странка нуди повољније услове. То лицитирање на штету општег добра, рођених начела и народног угледа — то смета, те се Србија непрестано креће у једноме кругу. Кад би све три политичке партије и сви поштени политичари саставили један непробојан ланац, ако је у питању достојанство и напредак државе, углед народа и поштовање основних закона, кад би се људи сложили у овим примитивним условима, од којих зависи срећа једне државе, ова чуда у Србији не би била могућа, и на скоро би се нашао пут, на ком би се Србија могла опоравити. Ако ли не би то могли радикали постићи, они би се истрошили и пали би, па би дошли други, који би боље радили, либерали или напредњаци, или би се на рушевинама тих странака створиле нове. Процес обнављања политичких снага правилно би се развијао, и не би се из ситних обзира мењали системи. Док тога не буде, Србија се не може опоравити.

Према овоме наше је мњење о новој владавини брзо утврђено. *Не ће ни ови министри постићи ништа.* Нити се могу ослонити на народ, нити су сигурни од удара одозго. Стара несигурност и даље ће се видети. Па докле тако?!

Положај Младочеха у Аустрији.

Од како се у Аустрији распала коалиција парламентарних странака, почело се говорити о томе, како ће Младочеси у рајхсрату напустити своје досадање опозиционо становиште, па да ће се приближити већини. Чак је била и та комбинација, да ће Младочеси учествовати при склапању дефинитивног кабинета.

Повода таким комбинацијама дало је то, што су Младочеси напустили опструкцију, коју су почели терати у дебати о реформи порезе. Услед тога се прва и воћа младочешки, *др. Херолд*, нашао побуђеним, да у „Народним Листима“, органу младочешке странке, напише чланак под насловом „*Наша политичка ситуација*“, у којем чланку Херолд износи, какво је становиште и каква је политика младочешких посланика на царевинском већу.

У том чланку вели Херолд:

„Како се услед промене владе у читавом унутрашњем политичком систему није догодила никаква фактична промена, морали су чешки заступници у царевинском већу с најпотпунијим правом изјавити, да нема никаква разлога да мењају своје политичко становиште. Напротив услед распада коалиције и услед догађаја иза тога, одношаји чешких посланика у царевинском већу не само да су се формално променили, него се њихова ситуација знатно побољшала. То није никако онај поверљиви оптимизам, који је често био штетан по чешки народ, него је моје убеђење, поткрепљено читавим редом догађаја и појава, кад тврдим, да је ситуација чешких посланика у царевинском већу така, да она истима досуђује најмање особит задатак.

Младочешка странка ушла је у царевинско веће као опозиционa странка. Лањски странчки збор у Нимбургу одредио јој је опозиционо становиште и дозволио јој је, да сасвим остане на њему. Али неправедан би био суд о том закључку, и ја бих то сматрао као политичку погрешку, кад би се у широкој јавности опозиција представила као цел једне политичке странке и једног читавог народа, и кад би се при пресуђивању политичких догађаја претпоставило, као да је опозиција само тактичко средство за остварење политичког програма ове или оне странке. Једна политичка странка може и мора, кад се ради о користи народа, који она заступа, увек размислити, да-ли средство, које је она узела за своје политичко продирање, одговара савременим приликама, и да-ли је оно најбоље за постизавање цели. Па као што је погрешно, кад се опозиција чешких посланика a priori сматра као нешто трајно и непромењиво, исто је тако погрешка и то, ако ко мисли, да је само постигнуће већине у парламенту, односно пристајање уз ма коју парламентарну већину згодно средство да се постигне цел.

Наша опозиција је сама по себи за то, *да уклони одношаје, што шкоде чешком народу.* У тренутку, у коме би услед опозиције чешки народ могао имати изгледа, да ће му се захтеви испунити, била би родољубива дужност народних заступника промислити, да-ли да се напусти опозиција. Но једна парламентарна већина, па и кад би баш могла извршити своје закључке, могла би само онда користити једној политичкој странци и специјално чешком народу, кад би се решила, да сама ради на остварењу жеља нашега народа. Такове већине, на жалост, нема данас, и мало је наде, да ће се така већина и образовати. Осим тога не сме се заборавити, да и сама чврста воља парламентарне већине сама по себи не значи ништа, ако извршна власт, односно министарство није прожмано истим програмом, а ако меродавни кругови тај програм неће свом енергијом да изведу. Опозиција за љубав опозиције је погрешка, већина ради већине је несрећа за сваки народ, који се налази у таком положају, као чешки. Ако је то мишљење добро, онда је чешким посланицима у садашњем привременом стању ствари у Бечу строго одређен пут, којим морају ићи.

Из свега тога излази, да *нема никаквог разлога због кога би чешки посланици требали да напусте своје досадање чврсто опозиционо становиште.* О томе не беше међу младочешким заступницима никада сумње. Мишљење као да су напуштањем опструкције при дебати о реформи порезе младочешки посланици одрекли се свога опозиционог становишта, и као да је наступила каква промена њихове тактике, погрешно је и не одговара правоме стању. Младочешки посланици се само зато латили опструкције, да спрече спровођање порезне реформе пре решења прорачуна. Младочешки посланици су врло добро знали, да је решавање о прорачуну и већање о изборној реформи слаба страна коалиције, и да ће се при већању о тим питањима коалицији моћи задати смртан удар. У том очекивању младочешки заступници нису се преварили.

Раздор, који је међу удруженим странкама од дуже времена у различитим правцима владао, јасно се показао при саветовању о цељском питању и при већању о изборној реформи. У томе стадијуму морала је и опструкција бити највећа, и исход беше, да је порезна реформа скинута са дневнога реда и да је на исти стављен прорачун, чиме се учинило задоста баш жељама чешке опозиције. Ја само изричем истину, кад кажем, да је младочешки клуб још пре него што је коалиционо министарство поднело оставку, закључио, да се у онај мах окане опструкције, у који се буде порезна реформа скинула са дневног реда и на исти се стави прорачун. Ако чешки посланици у садањем стадијуму неће да напусте своје чврсто и одлучно опозиционо становиште, ипак им се не може пребацивати, ако се они у данашњим привременим приликама држе некако резервисано, што се никако не коси са њиховим досадањим држањем. У интересу чешкога народа је бар по мом мишљењу да чешки посланици не задржавају брзо развиће ствари у Бечу и да се они ничега не лаћају, што би ублажавало садање растварање свију парламентарних одношаја. Корист чешкога народа, а никако корист странке налаже нам, да, одговорни за вођење чешке политике, мирно издржимо, док то растварање не достигне свој врхунац. Можемо мирно гледати, како се развијају ствари, које ће по моме убеђењу јавност много изненадити. Слободни на све стране, слободни у својој вољи и својим одлукама, обазриви у својим корацима можемо ми, чешки заступници, чекати, док данашње привремено уређење одношаја не дође у стадијум правога решења, у стадијум владине и парламентарне кризе.

Исход ове кризе може за нас бити двострук. Или ће се још једном покушати без коначне погодбе с чешким народом, који би покушај опет наишао на исти отпор чешког народа, или би се садања криза тако завршила, да се дође до уверења, како се унутрашњи одношаји државни не могу трајно уредити *без решења чешког питања.* Пред том евентуалношћу не смеју чешки заступници затворити очи, али баш због те евентуалности морамо се држати резервисано.

Ја сам овим ретцима хтео да обележим своје становиште, а то је: *Придржавање и верност према чешком програму и одржавање опозиционог становишта наше делегације, док код се не положи темељ политичком и националном умирењу чешког народа.* У таком тренутку мора престати свака разлика у мишљењу, која слаби чешку ствар“.

Политички преглед.

— **Конференција римокатоличких владика.** „Мађ. Алам“, орган угарских римокатолика, дознаје, да ће угарске владике још овог лета држати више конференција, на којима ће установити текст заједничког пастирског писма обзиром на владине наредбе у погледу спровођања црквено-политичких закона. Проглашење би имало бити 3. (15.) и 8. (20.) августа. Владике ће протестовати против тих закона и позвати римокатоличко становништво, да се свим законитим средствима опее и настоји око промене тих закона.

— Грчка штампа се подробно бави **догађајима у Македонији,** ма да је већ мање-више познато, да су Бугари и њихова пропаганда начинили у Македонији од мухе медведа. Грчки лист „*Хестиа*“ мисли, да бугарска иде за тим, да тим агитацијама и ширењем лажних гласова о тобожњем устанку у Македонији изнуди од Порте каквих политичких уступака. — „*Акрополис*“ је уверен, да ће Турској помоћу њене војске на граници поћи за руком, да опамети оне, који хоће да ремете европски мир. — Као што видимо, Бугари су са свим усамљени са својим тежњама у погледу Македоније и ми мислимо, да ће и „устанак“ у Македонији престати, чим се бугарске шовинисте мало опросте велико-бугарског мамурлука.

— **Бугарска депутација у Петрограду.** Једва једном, после толико година погодили су и „званични“ Бугари пут у Петроград. Међу члановима депутације, што је ових дана отишла у Петроград, налази се и митрополит бугарски Климентије. Како је овај јавио председнику бугарског синода, има наде да ће депутација постићи своју цел и да ће доћи до неког приближења између Русије и Бугарске. Ми сумњамо у то, јер је очигледно, да бугарски власници желе да једним ударцем убију две мухе: и да умилостиве Русију, да призна Кобурга и да задобију Русе за своје агитационе планове у Македонији. Но тешко да ће им то упалити, јер у Петрограду нису више онако расположени према Бугарима, као некада што су били. Бугари су лакомислено проиграли наклоност руску, па сада залуду мољакају.

— **Енглеска.** У Горњем Дому парламента при другом читању предлога о експропријацији узео је реч министар-председник лорд *Сализбери.* Нови министар-председник се бавио поглавито говором, што га је *ерл Розбери* држао недавно, и у коме је Розбери опет нагласио, да законодавна надмоћ Горњега Дома смета уставном животу и да би га с тога ваљало укинути. Сализбери је узео у одбрану Горњи Дом, доказујући, да се он с правом борио против Хом рул била, и изјавио је, да ће се Горњи Дом увек борити против таких предлога, који нарушавају јединство Енглеске. Розбери је одговорио министру, да ће се либерална странка увек држати својих начела. — Прорачун је затим примљен, и канцелар краљевске комисије је објавио, да *парламенат одгађа своје седнице до 12. (24.) јула. Нови избори* обавиће се у Лондону и другим градовима 1. (13.) јула.

— **Немачка.** Као што јављају из берлинских дворских кругова, италијански краљ *Умберто* позвао је немачког цара *Виљема*, да учествује на светковинама, што ће се у септембру приредити у Риму. Цар Виљем је тим радије хтео прихватити тај позив, што је био онерасположен због тога, што су све његове помирљиве намере према Француској остале безуспешне, јер су их Французи одбили, а особито други дан килских свечаности, кад је из пажње према Французима забранио свако демонстративно светковање 25 годишњице победа у год. 1870. Тај неуспех је приволео цара да се реши да иде у Рим у таким приликама, које истина неће увредити Француску, али које ће особито показати онај пријатељски одношај, који влада између Аустро Угарске, Немачке и Италије. Али аустријско министарство спољних дела управило је на немачко држ. канцеларско звање *поверљиву*

Лагано је спустила књигу и сузним очима погледала ме.

— Видите, рече меким гласом, ово су за нас писали.

Хтедох јој љубав изјавити овога вечера, и ако сам добро знао, да би то било мало кокетовање и ништа више.

За целог живота врла жена беше. Волела је, истина, да има уза се по којег удварача, кога је залудити знала. Но без њих је могла бити, као и без пудера. Па кад их и не имађаше које време, задовољавала се и самном.

Једнога дана умрла је. Баш пре годину дана, на сам имендан свој. Сећам се добро, како ме је та вест потресла, као да ме је когод чиме ударио.

Нашли су је на дивану. Покућна хаљина њена сва угужвана беше, коса замршена, а тело хладно, укочено . . .

Парастос је још трајао. Стари лекар, који при погребу плакаше као за рођеним дететом, иронично се насмејао сада и извукао се из цркве напоље.

Од стране врата учинило ми се, као да чујем нечије тихе, лаке кораке. Чудновато! Тако је некад корачала лепа Олга, када сам је чекао о недељном богослужењу . . .

Чудно би било, када би се сада појавила, да присуствује своме парастосу... када би стала покрај мене, немарно се прекрстила, по обичају своме угладила изнад ува лепе плаве увојке, и шапућући ми рекла:

— Давно вас не видех, Иване!

— Баш управо годину дана, како милостиву сахранисмо.

— Реците ми само, шта су говорили, кадa сам умрла?

— Ох, сви беху јако изненађени. Нико не хтеде веровати, да једна лепа женска, која имађаше свега, што јој срце само зажелети може, умре, баш озбиљно умре. . .

— Беше ли много венаца!

— Читава кола. И Тарјанове један послаше: „Незаборављеној пријатељици — породица Тарјанова“. . .

Ема Тарјанова тако је плакала и јецала, као за рођеном сестром својом...

На ово би лепа жена својим добрим, детињим срцем зацело овако одговорила:

— Сирота Ема, да сам то знала, не бих је заиста толико једила са њеном једрином. . . Несам могла да је трпим, сиротицу. . . А иначе, шта се новога десило за ово грдину дана?

— Свачега. У Будимпешти зидају нову заступничку кућу. Примадона се раставила од свога мужа. Боришка Франк одбегла за малог грофа Карољија. У Паризу чујем, да госпе опет јако исечених хаљина шетају улицама, са рукавицама од чипака самих, у шеширима налик на крила од ветрењаче, чији врх сачињава у клупче очешљана коса. . .

— А мој муж, шта он ради?

— Сиромах муж! После сахране убити се хтео. Тако га туга спопала. Сада пак верио се са малом Емом Тарјановом. Сватове ће држати тада, када се милостивине ствари и намештај добро издезинфицирају, и тапетар струне из милостивиног модроца добро прокува . . .

у М—у. **Жарко.**

ношу, из које се могло закључити, *да би шака посета непријатно дирнула цара и краља Фрању Јосифа*, јер се може сматрати као демонстрација против папе. Услед тога је цар Виљем одмах са захвалношћу одбио позив, да иде на септембарске свечаности у Рим.

— **Шпањолска**. Из Мадрида јављају, да ће садашњи шпањолски посланик код Ватикана, дон Рафаел *Мери Дел Вал* бити опозван и да ће га заменити гроф *Техада де Валдосера*. Могуће би било, да би Мери дел Вал опет дошао за посланика у Беч, где је већ пре био послаником.)

Новости из места и из народа.

Нови Сад, 26. јуна 1895.

— **Митрополијски црквени Савет** сазван је у редовно заседање за 11. (23) септембар о. г.

— **Епархијски школски одбор бачке дијецезе** имао је прошле среде своју редовну месечну седницу под председништвом г. епископа Германа. Перо је водио конзисторијални бележник г. В. Миросављевић, а известиоци су били привремени заменици референтови. Предмета је било доста, али мало важних. Највише беше отписа министарских, што се односе на одобрење школске књиге и мапе, које ће се циркуландо доставити месн. школ одборима и учитељима, знања и равнања ради. Пријавили се и неки расписи стечаја, поводом којим се позвали одбори школски, да претходно овамо пријаве упражњено место учитељско и плату означе, која је с тим местом везана. Избор сегединског управитеља оставио се in suspenso, док се од епарх. админ. одбора бачког не види, је ли скупштина изборна била законита. — Закључак црквн. одбора госпођиначког у погледу чредног реда за појање и облачење деце комуналних школа преиначен је тако, да је ту бригу и надзор дужан водити катихета месни, а не комунални учитељ. Спроведени су неки предмети дисциплинарној комисији, а неки рекурзи поднеће се школској вишој власти.

— **Назарени у војсци**. Познато је да назарени, кад их уврсте у војску, неће да приме оружје тврдећи, да се то противи њиховој „вери". Војничке власти на све могуће начине гледају, да лепим приволу те фанатике да врше дужност, коју сваки грађанин мора да врши, али сви ти покушаји остају узалудни, и власти су приморане, да назарене, који неће да врше своју војничку дужност, затварају. И ових дана догодила се код овдашњег батаљона 6. домобранског пука два така случаја. Резервиста Мартин *Халаји*, асентиран 1887. год., Словак евангеличке вере, родом из Кисача, и резервиста Коста *Нуцин*, асентиран 1885. год., православан Србин, родом из Новог Сада, ожењен и има троје деце, — били су позвани на тринаестодневну вежбу, али обојица никако нису хтели да приме оружје, јер су назарени. Сва нагварања њихових претпостављених нису ништа помогла, те су их обојицу отправили војничком суду у Сегедин.

— **Извештај о срп. вишој девојачкој школи у Н. Саду за шк. год. 1894.—95.** Овом школском годином навршила се двадесет једна година, од како тај завод ради на васпитању нашег женског подмлатка. Из статистичког прегледа овога извештаја видимо, да је у сва четири разреда било уписано свега 112 редовних и 24 приватних ученица, од којих је до краја године остало 124 ученице. Испитано је 115, а неиспитано је 9 ученица. Све ученице биле су Српкиње православне вере. Фонд овога завода износи 30.610 фор. 45 новч. Према лањском стању фонда нарастао је исти фонд са 1705 ф. 73 н. Из прихода беседа овошколских поделио је учитељски збор припомоћ у новцу, оделу, у потребним шк. књигама и бесплатном лечењу и лекаријама. Те припомоћи уживало је осам ученица. У интересу здравља ученица на овој школи решила се управа овог завода, да, кад није добила новчане потпоре од Школског Савета ни овд. црквене општине, из прихода од беседа узме лекара. Тако сад и ова виша девојачка школа има свој „санитас". Школски лекар је др. Илија *Огњановић*, који је с јесени и пролећа прегледао све ученице с обзиром на трахоматозну окобољу. Осим тога држао је г. Огњановић ученицама предавање о том, како треба домаћице млеко да испитују, да ли је продавац сипао у млеко воде или да-ли га је иначе фалзификовао. То предавање штампано је у овом извештају. Уписивања за идућу шк. годину почињу 1. септембра па трају до 3 септембра; 4. и 5. септ. држаће се приватни испити, а 6. септ. почињу редовна предавања.

— **Рукоположење**. *Г. Лукијана Богдановића*, архиђакона, рукоположио је српски *Патријарх Георгије* на Ивањ дан за синђела.

— **Полагање основног камена**. У присуству многобројне публике обавило се 24 јуна (6 јула) о. г. у Темишвару свечано полагање основног камена за дозиђивање српскога општ. новога здања. На тој свечаности беху осим српскога свештенства и заступника српске црквене општине унутрашњо-варошке, фабричке и мехалске, и градоначеоник темишварски др. Карло *Телбис* са многим варошким представницима и вишим званичницима. Пре полагања камена одслужио је прота Кузман *Станић* службу у српској саборној цркви. После службе изишло се до новог здања, што је одмах до цркве. Пред олтаром, што је ту био подигнут, очитана је молитва, па је онда прота Станић држао говор, у коме је споменуо заиста очинску бригу Његовог Величанства, нашег љубљеног краља, коме срп. темишварска општина има за многа доброчинства да благодари. Затим је прочитана повеља, што је одређена за камен-темељац. Ту повељу је врло лепо исписао на пергаменту свршен ученик грађанске школе Милан *Стајић*, син тамошњег грађанина, члана срп. црквене општине г. Душана Стајића. Та повеља гласи:

„Зидање је започето за владе ц. и кр. апостолског Величанства *краља Фрање Јосифа I.*, за време управе Њ. Св. патријарха Георгија *Бранковића* и Његовог Високопреосв. епископа Никанора *Поповића*. На челу општине слоб. кр. вароши Темишвара стојали су: пресветли др. Виктор *Молнар*, вел. жупан тамишке жупаније и слоб. кр. вароши Темишвара, високоблагородни др. Карло *Телбис*, кр. саветник и градоначеоник слоб. кр. вароши Темишвара. На челу српске темишварске црквене општине, стајао је благородни др Бранко *Стевановић* Закључак о градњи овој донесен је у седници срп. црквн. општине, држаној 9. (21.) априла 1895. г. — Темишвар 24. јуна (6 јула), 1895. — Никанор *Поповић*, епископ, др. Виктор *Молнар*, вел. жупан, др Карло *Телбис*, градоначеоник, Кузман *Станић*, протојереј и парох, др. Бранко *Стевановић*, председник срп. црквн. општине, Коста *Стефановић* председник фабричке срп. црквн. општине, Стева *Исток*, председник мехалске срп. црквн. општине. — Чланови *одбора*: Алекса *Павловић*, Ђорђе *Звекић*, Никола *Стефановић*, Имра *Бика*, Стеван *Шербан*, др. Константин *Стура*. — Архитект: Стеван *Косић*, вар. почасни надинжинир, зидар Јосиф *Кремер*. — Надзорни одбор за зидање: др. Бранко *Стевановић*, Александар *Павловић*, Никола *Стефановић*, Стеван *Шербан*, Петар *Стајић* и Стеван Душан *Стајић*".

Та повеља је с поколико комада златних, сребрних и бакарних новаца смештена у један стаклени цилиндар, а овај у лимову кутију, која буде херматично затворена и у отвор каменатемељца смештена. Тај свечани обред извршио је прота Станић. После те свечаности прочашћени су сви раденицм, што раде на градњи, а световни и духовни достојанственици се искупили на закуску у дворници српске црквн. општине.

Нова зграда ова биће на два спрата, имаће водовод и електрично осветлење, а биће у њему станови за српско свештенство и српска школа. Ова зграда ће бити једна од најлепших у Темишвару.

— **Са београдске велике школе**. За професора педагогике у Великој Школи у Београду постављен је г. др. Војислав *Бакић*, начел. I. кл. министарства просвете и црквених послова; а за професора општега државног права краљевине Србије постављен је г. др. *Милован Ђ Миловановић*, пређашњи проф. велике школе.

— **Артески бунар**. Пишу нам из *Срп. Падеја*: „Прошле недеље је овде довршен артески бунар, који се већ више од године дана буши. Покушавало је на три места, али без успеха. Кад дођу близу 200 метара дубљине, запне и даље не могоше; сада је на четвртом месту испало за руком али парном машином, те се успело и на 242 метра дубљине добисмо изврсну и врло обилну воду; за минут издаје бунар 200—250 литара воде, што је за целу општину доста и сувише".

— **Дванаест сикова**. Стева *Љушгин* учитељ из Добра у Лици — за 16 година добио је од своје супруге Драгиње 12 синова, од којих су сад њих 9 у животу. Ћерке нису имали ни једне. Родитељи су у најјачој људској снази, отац у 44. а мати у 37. години, те данас могу запевати као мало који родитељи, да имају девет тића девет својих Југовића.

Новости са стране.

— **Њено Величанство краљица Јелисавета у Бартфи.** Као што јависмо наша краљица Јелисавета бави се сада у том горњо-угарском купатилу. Краљица се строго придржава лекарских наредаба, а публика Јој ни мало не смета својом наметљивошћу и радозналошћу. Нико не би могао ни слутити, да је она у црно обучена, висока госпођа, која усамљена често читаве часове шета по красним јеловим шумама или рано из јутра се пење на врхове стена, царица аустријска и краљица угарска. Кад је ведро време, носи краљица прост сламњи шешир у левој руци, а десна се обично ослања на велик, угасит штит против сунца. Добродушни словачки сељаци пролазе поред госпође високога раста, а и не сањају, ко је она. Шетње краљичине трају често четири до пет часова, и то хода оштро и без прекида На вечерњим шетњама прати краљицу или Њен грчки читач, или дворска дама грофица Микеш. Краљица живи ванредно просто. Устаје врло рано, кад остали купалишни гости још увелико спавају, она се купа већ у 6 часова из јутра, па онда доручкује јаја. За тим долази дуга шетња кроз шуме. Краљица руча сасвим сама. На Својим шетњама кроз шуме срета краљица често словачке дечаке и девојчице, ослови их немачки или мађарски, али деца не одговарају, јер не разуму. Трећег дана свог бављења у Бартфи нађе краљица на једног малог пекара, који је носио на леђи корпу с врућим кифлама. „Је-ли тешко носити? упита краљица. — Богме јесте" одговори онај, „али шта да се ради, кад не може свако бити владика?" — одговори дечко, не знајући, да богме, с киме говори. „Па ја ћу ти олакшати терет," рече краљица, извади ситних новаца и купи две кифле. Краљици су кифле тако пријале, да је рекла пекару, нека свако јутро носи кифле у „Хотел Деак", где је она одсела. Краљица ће се бавити у Бартфи 21 дан, али тај се рок може и продужити, ако се висока госпођа буде овде добро осећала.

— **Женске на универзитету код нас**. И наша отаџбина, Угарска, мораће, као што сви знаци показују, попустити струји, која влада у многим другим државама Европе и Америке, на име, да се двери највиших просветних завода, универзитета отворе, и за женске.

Недавно је угарски министар просвете питао за мњење у том питању професорско тело будимпештанског универзитета и ово дана је академски сенат и одговорио министру и то повољно! Професори факултета филозофског и медицинарског изјаснише се одсечно за пуштање женских на универзитет, те које слушалице с успехом положе испит из свеучилишних наука, заслужују да им се даде диплома за докторе медицине и дипломе за апотекарице. Сад још остаје да реши министар за пуштање или непуштање женских на свеучилиште. — За примање женскиња на свеучилиште тражиће се, наравно, много. Академкиње ће моћи постати само ове женске, које прво сврше с успехом гимназијске науке, па и латински језик и матуру. — Занимљиво је, да су се апотекарски наставници кад их је министар питао за мњење, били изјаснили против женских, јер не сматра женске за способне за апотекарски позив. Но сав изглед је, да ће мњење факултета медицинског и филозофског превагнути.

— **Штампа — римски проналазак.** Како јавља „Foaia diecesană", званични лист румунскога владичанства у Карансебешу (у Јужној Угарској), пошло је за руком архитекту и испитивачу старина Адријану Ђакону, да у рушевинама некадањег римског градића „*Берсовије*" код Богшана, недалеко од Темишвара, пронађе несумњиве, оригиналне доказе за то, да су Римљани, а понаособ припадници IV. легије Флавија Феликса, већ у *другом* столећу после Христа *познавали вештину штампања* са појединим типовима и да су ту вештину вршили у Берсовији. У осталом јасно се види и из једног места у Цицерону, да су Римљани заиста познавали штампање са *појединим* типовима. Овај епохални проналазак већ су испитала два букурештанска академичара и нашла су га за правоваљана. Досадашње мишљење Немаца, да је Јован Гутенберг изумео штампу, изгзеда да је исто тако погрешно, као и мишљење Талијана, који проналазак штампе приписују Памфили-у из Фелтре у мљетачкој покрајини.

— **Нова зарада за слепце.** Руски енжењер и механичар *Мазњев*, као што јавља „Новое Время", изумео је писаћу машину, помоћу које слепци могу да по диктату пишу. Та машина била је изложена на овогодишњој руској типографској изложби.

— **Нов штампарски проналазак.** Амерички штампар *Скудер* изумео је машину за слагање слова, и сад ту машину показују по разним већим варошима. Помоћу те машине може један човек слагати слова, делити их у редове, преломити слог и растурати га, а уз то ништа друго не мора радити, него радити притима на некој клавијатури. Облик те машине налик је на писаћи сто, дугачак, широк и висок по 1 метар и само је десетина коњске снаге потребна, па да машина та ради. Име тој машини је *монолине*, јер увек по читав један ред на једаред сложи. Овај нови проналазак има ту пробитачност, што место дугог и тешког слагачког учења треба научити само радити на клавијатури ове машине. Осим тога и добитак у времену је огроман. Могуће је, да та машина неће са свим истиснути слагање рукама, али при брзом произвађању тискарија свакако ће играти велику улогу.

— **Досетка Фридриха Великог.** Једном приликом прегледао је пруски краљ Фридрих Велики војску, али није био добре воље, те је сваки час имао штогод да замери и грдио је капетана. Овај, осећајући се невиним, хтеде да се правда. Али краљ се на то толико разљути, да је с палицом насрнуо на капетана; у оно доба наиме није било ништа необично, ако и који официр добије од старијих који ударац. Капетан ободе коња и утекне; краљ за њим, али га не стиже. Призор тај, разуме се, беше врло непријатан а за војску врло рђав пример. И краљ је то размислио, те други дан хтеде да поправи своју погрешку. Опет нареди смотру и онај исти гоњени капетан стојао је на челу свога одељења, као и прошлог дана. Краљ дојаха управо њему па му рече: „Зна-ли он, шта је учинио јуче? (У старије време није се, особито у војсци, говорило млађима „ви" или „ти", него „он".) Хтео сам га унапредити за мајора, а он ми побеже. С тога га данас именујем за мајора".

— **Сара Бернард као куварица.** За време свога путовања у Америку имала је чувена глумица Сара Бернард међу својим слугама и једнога црнца као кувара. Једнога вечера, позове на обед неколике своје нове познанике и нареди кувару да поред осталих јела начини и француски *паприкаш*. Црнац одговори да не уме. Гости већ беху ту. Домаћица да задовољи госте, припаше кецељу спреми што треба за паприкаш и сама га скува. Би донесен и на сто. Радосна, што јој је све испало за руком као што треба, она смешећи се упита госте како им се допада француски паприкаш. Али, гледајући њихова кисела лица, скочи домаћица као опарена и узвикну: „Та ја сам заборавила да метнем месо"! Јело је одмах одбачено, ствар је завршена лепом шалом а велика вештакиња није више бивала куварица.

НОВИЈЕ.

БЕОГРАД, 25. јуна. *Бугари су напали српско погранично царинско зване у Лошници близу Пирота*, па су на мртво име испребијали српске трговце Михајла *Јанковића* и Теодора *Закића*, које су за тим одвукли преко границе, у Бугарску. Начелник српске царинарнице и један царински чувар су побегли испред нападача бугарских.

Народна Скупштина отворена је јуче краљевским сазивним писмом. У њој је објављена демисија Христићева кабинета.

ПАРИЗ, 25 јуна. Руски ратни бродови „*Наварин*", „*Рурик*" и „Гремящы" пловећи из Балтичког мора на Исток, посетиће француско пристаниште Шербур.

СТОКХОЛМ, 25. јуна. Немачки цар Виљем II. стигао је јуче на својој јахти „Хохенцолерну" у престолницу шведску. На улицама чекала је цара грдна гомила света, а улице стокхолмске биле су окићене заставама. Чим је брод пристао уз обалу, посетили су на њему цара Виљема краљ Оскар, престолонаследник и принчеви Карло и Евђеније. Затим се ови вратили у Логардстрапан, камо је и „Хохенцолерн" отпловио, ту се цар Виљем искрцао и с краљем Оскаром одвезао се у дворац.

ТЕЛЕГРАМИ

уредништву „Браника."

БЕОГРАД, 26 јуна. Стојан Новаковић саставио је нов министарски кабинет, који се састоји из самих напредњака. Поједини портфељи подељени су овако: Стојан Новаковић министар-председник и спољашњих послова; Арон Ничић досадашњи председник апелационог суда, министар унутрашњих дела; генерал Драгутин Франасовић ратни министар; Стеван Д. Поповић министар финансија; државни саветник Димитрије Маринковић министар правде; професор Живојин Симић министар просвете и црквених дела; Михајло Петковић министар грађевина и привремено привреде. Јуче пре подне изишло је ванредно издање званичних „Српских Новина" са краљевским указом о постављању новог министарства. — У програму нове владе прво место заузима уређење финансијског питања.

БЕОГРАД, 26. јуна. Досадашњи министар-председник Никола Христић наименован је за председника Државног Савета.

БЕОГРАД, 26. јуна. Сви они, који су осуђени у парници Михајла Чебинца, помиловани су и одмах пуштени на слободу.

ТРСТ, 26. јуна. Јуче пре подне сретно је спуштен у море нов аустро-угарски ратни брод за одбрану обала. Тај акт извршен је уз уобичајене свечаности, а света је било вапредно много. Брод је овај добио име „Wien“.

БЕЧ, 26. јуна Познати Слатин-паша, који је преко 10 година био заробљен у крволочног мадије, одакле је недавно утекао, стигао је својој родбини у Беч. (Слатин-паша је родом Бечлија и сада је у служби мисирског кедива. — Ур.)

СЕН-КАНТЕН, 26 јуна. Приликом откривења споменика у спомен одбране Сен-Кантена држао је француски министар спољних послова Ханото говор, у којем је нагласио, да Француска осећајући да је снажна, поуздана у свом пријатељству, мудро употребљавајући своју снагу, способна за развитак и пожртвовање и чувајући се пустоловне политике — може поуздано гледати у будућност.

Трговина.

НОВИ САД, 26. јуна (8. јула) 1895. Извештај семенарске радње *Војина Јевановића* у Новом Саду.

Јуче је на нашој житној пијаци било млого живље но за прошлих дана. Довезло се доста ране и продато је брзо.

Кукуруз је остао при старој цени. Жито је било у цени пало за 20—30 нов. Јечам нов се са 10 нов. побољшао.

Плаћала се: Шеница прва роба 6 фор. 50—60 н. средња 6 ф. 40—50 н. Кукуруз прва роба 6 ф. средња 5 ф. 80 н. Зоб 6 ф. 20 н. Јечам нов прва роба 4 ф. 70 н. средња 4 ф. 50—60 н. Све од 100 кила. Остале ране није довежено.

*

БУДИМПЕШТА, 25. јуна (7. јула) 1895. г. Недељни преглед житарске трговине од 18—25. јуна. У првој половини прошле седмице време је врло неповољно било, после претходни киша наступила је била тако јака врућина, која је врло много штете нанела зрну. Ово ће се најбоље видети при почетку вршидбе. Друга је половина прошле седмице истина пријатнија била, но завршила се кишом.

На страним се житарским пијацама у првој половини прошле седмице цена рани дизала но већ при свршетку седмице јако је тргла натраг. И ако стижу гласови, да је стање усева и жетве у *Америци, Немачкој, Француској* и *Енглеској* неповољно ипак је код нас шеници цена са дана у дан све мања.

На нашој су житарској пијаци купци је дино власници парни млинова били, но и они су само толико шенице узимали да могу намирити своју дневну потребу.

Прошле је недеље цена шеници са 15 новч. пала. Обрта је било 85.500 м. ц. шенице и то: 80.000 м. ц домаће, 2500 м. ц. српијанске и 2000 м. ц. бугарске шенице.

На лађама и жељезницом довежено је прошле недеље свега 72.000 мц.

Шеница је од 6 ф. 15 н.—7 ф. 10 новч продавата.

Ражи је свега продато близу 4000 м. ц. и то са 10—15 новч. јефтиније. Цена је ражи 5 ф. 30—55 новч

Јечма овогодишњег је већ било на пијаци. 12.000 мц. се јечма узело за септ.-окт. по 5 ф. 30—35 новчића. Цена је јечму са 5 ф. 50 н. на 5 ф. 35 новч. спала.

Зоби је довежено доста продато је свега до скоро 6000 мц. са 10 новч. јефтиније. Цена је зоби била 6 ф. 25—60 новч. Најбоља се врста са неколико новчића боље плаћала.

Кукуруз истина слабо пролази, али се продало ипак 20.000 м. ц. за Сисак и Барч а опажа се и неколицина трговаца из Штајнбруха овде, који су 3000 мц. кукуруза узели. Кукурузу је цена са неколико новчића пала, плаћала се за њега по мц. 6 ф. 20—30 новчића.

*

ШТАЈНБРУХ. Овде се жељно изчекује наредба министарства са којом ће дозволити увоз стиже из Србије и остали држава. Ова се наредба сваки час чека да изађе.

После отварања границе за увоз свиња надати се, да ће Штајнбрух брзо надокнадити свој губитак.

*

Течај вредности новаца на берзи у Будим-Пешти 26. јуна (8. јула) 1895.

Ц. кр. дукати (нови)	5 ф. 70 н
„ „ „ (стари)	5 ф. 66 н.
Дукати од 20 франака . . .	9 ф. 60 н.

ПАРАСТОС

незаборављеној и нигда непрежаљеној покојници

АНИ КОСТИЋ рођ ЛАЗИЋ

приређује на дан 1. (13.) јулија 1895 у саборној цркви у Срем. Карловцима.

Ожалошћена породица.

ПОЗИВ

у редовну годишњу главну скупштину „друштва за српско народно позориште.“

Господа чланови „друштва за српско народно позориште“ умољавају се, да изволе доћи у редовну годишњу главну скупштину, која ће се држати у Новом Саду, у *суботу 22. јула (3 августа) о. г.* у 9 сахата пре подне у дворани „Матице Српске.“

Овом приликом напомиње се, да свака општина и правна дружина, у смислу § 4. устава друштвеног, има права да бира на 100 фор. прилога *једнога*, на 1000 фор. *двојицу*, а на више од 1000 фор. *тројицу заступника* са сваку скупштину друштвену.

Дневни ред за ову скупштину установљен је овако: 1. Оверење присутних чланова; — 2. Извештај председникова о укупној радњи и стању друштвеном; — 3. Извештај управнога одбора о стању, фонда позоришног; — 4. Извештај о рачунима главне благајне; 5.) Извештај о рачунима позоришне дружине; — 6. Извештај скупштинских прегледача о суперревизији рачуна позоришних; — 7.) Извештај управе о стању и радњи позоришне дружине; — 8.) Допуна трећине чланова управнога одбора; — 9.) Одређење прорачуна на годину дана; — 10.) Предлози који се у смислу пословног реда поднесу скупштини; и 11.) Избор одбора за оверење скупштинског записника.

Из седнице управнога одбора „друштва за српско народно позориште“, у Новом Саду 17 (29.) јуна 1895.

Начеоник
„друштва за срп. нар. позориште“:
Др. Лаза Станојевић с. р.

Сава Петровић с. р.
секретар.

Огласи.

Ad III. C $\frac{60.}{105.}$ ex 1895.

Стечај.

Услед поделе српске учитељске школе *у Сомбору* на мушку и женску учитељску школу поникла је потреба постављања *још два редовна професора*; а услед отварања другога разреда српске мушке учитељске школе *у Пакрацу* потребно је поставити *још једнога редовног професора* — те се овим отвара стечај на ова професорска места.

Један од професора за сомборску учитељску школу имаће дужност, да предаје: српски језик, стилистику и српску књижевност са историјом књижевности, даље општи и отачаствени земљопис, историју српску, отачаствену и опћу, а по околностима и науку о земаљском уставу и немачки језик и да ученике упућује у специјалној методици тих предмета са обвезом предавања у 18—20 седмичних часова.

Други професор за исту школу имаће дужност да предаје: математичне науке: аритметику, геометрију и алгебру као и природне науке: зоологију, ботанику, минерологију, физику и хемију с погледом на домаће пољоделске, занатлијске и трговачке прилике српскога народа у 18—20 седмичних часова

Професор за српску мушку учитељску школу пакрачку имаће дужност, да предаје: педагогијске науке: педагогику са историјом педагогије, методику с практичним вежбањем и спомоћне науке односно предмете тако да испуни седмично 18—20 часова.

Са сваким од горњих места је, ако је изабрани за горње струке потпуно оспособљени гимназијски или препарандијски професор скопчана годишња плата од 1000 фор. а. вр. и 10% те плате у име станарине, после сваких пет година успешне професорске службе годишња повишица од 100 фор. авр., а после 30 година службовања мировина у износу постигнуге плате. Ако је постављени без прописане потпуне квалификације имаће плату од год. 800 фор. авр.

На ова места могу компетовати само они Срби православне вере, који су стекли оспособљење за предавање односних горе поменутих наука у којем свеучилишту или у којем вишем педагогијском заводу или те науке у тим заводима слушали; али првенство имају оспособљени за горње струке гимназијски или препарандијски професори. За случај, ако такових компетената не би било, имаће дотични постављени за годину дана положити испит за професорско оспособљење.

Оспособљени професори ће се у смислу школске уредбе сматрати за две године дана службовања као привремено постављени, а супленти се у опће постављају у привр. својству.

Молбенице своје, којима се имају приложити: крштено писмо, сведочанство о професорском оспособљењу односно о свршеним наукама, сведоџба о досадањем службовању и најпосле сведоџба о религиозно-моралном и политичном поведењу ваља да компетенти поднесу потписаном председништву најдаље до 19. (31) јула 1895. год.

У Карловцима 20. јуна (2. јула) 1895.

1—3 **ПРЕДСЕДНИШТВО**
срп. прав. нар. школ. савета.

ГАВРА Ј. ПОЛИТ

У НОВОМЕ САДУ

потребује за своју чоје, платна и помодне робе трговину, једног спомоћника. Исти мора знати мађарски и мора бити вешт у намештају излога. Ступити може 1. августа. 3—3

Књижара

СВЕТОЗАРА Ф. ОГЊАНОВИЋА

У СРЕМ. КАРЛОВЦИМА,

потребује *одмах* једног шегрта из добре куће, првенство има онај који српским и немачким језиком влада. 2—3

Ко ресира тај добија. — Свака друга срећка добија.

КРАЉЕВСКО СРПСКА

ДРЖАВНА КЛАСНА ЛУТРИЈА

ЗА ПРИВРЕДНЕ УСЛОВЕ.

Већ је отворен упис на ново коло српске државне класне лутрије.

Ово је већ X-то коло ове лутрије и исто се састоји као и досадања из пет (5) класа. Вучење појединих класа обавља се месечно. У истом има *30.000, срећака са 15.000 згодитака, дакле половина сигурно мора добити.*

Главни су згодици; 1 од *12.000* 1 од *15.000*, 2 од *20.000*, 1 од *25.000*, 2 од *30.000*, 1 од *35.000*, 1 од *40.000*, 1 од *50.000*, 1 од *75.000, а главни је згодитак од 150.000 динара.*

Поред горњих има још 14.955 згодитака од 1000, па на ниже.

За исплату згодитака као и за солидност установе, јамчи српска држава.

Цена је срећкама за све класе подједнака, и то; 1 цела, стаје дин. 24 у сребру ½ дин. 12, ¼ дин 6, ⅛ дин. 3.

Планове и општа правила шаљу на захтев бесплатно.

Све стране новце примамо по дневном курсу.

Радовановић и Мијаиловић,

овлашћ. продавци
српске државне класне лутрије.

Београд. — Србија.

10—10

Велика добит. — Мали улог.

9—12

„ЗАХЕРЛИН“

дјејствује чудотворно. Тамани сваковрсне инсекте као никакво друго сретство, те је због тога у целом свету познато као најбоље.

По запечаћеним флашама и натписом „**Цахерл**“ познаје се мој прави прашак.

Боце коштају 15, 30, 50 н, 1 ф. и 2 ф. „Захерлин шпарер“ 30 н.

Прави „ЗАХЕРЛИН“ може се добити:

У Новом Саду:
Е. Дицген и син.
Д. Арновљевић.
М. Фридман и син.
Апотека Гросингерова.
„ Георгијевићева.
„ Пајшићева.
Г. Ханзик.
Ј. Јасић.
В. Јовановић.
П. Киршнер.
Д. Кода.
Д. Кон.
Ј. П. Костић.

У Инђији:
С. Псудовић.
М. Петковић.
П. Стојић.

У Карловци:
Г. Ф. Хомолка.
Ј. Падас
Л. Пекић.

У Петроварадину:
Филиј. Е. Дицгена и сина.
И. Андрес.
Ф. Андрес.
М. Кеш.

У Р ми:
Браћа Дудић.
Д. Т. Јаковљевић.
Браћа Ристер.
М. Шпец.
К. Штарк.
Е. Весел.
А. С. Живковић.

У Сентомашу:
Вера Манојловић.

У Тителу:
Л. М. Јанковић.
Е. Понемахер.

У Новом Врбасу:
Ф. Сидл наследник.
Антал Тога.

У Илоку:
П. Арсеновић Син.
Ј. Ауман.
Л. Сингер и др.

Власник и издавалац: Дружина Бранка. — Одговорни уредник Никола Јоксимовић. — Штампарија А. Пајевића у Новоме Саду.